

Već je rečeno da svaka nova kultura sa sobom donosi nove običaje i vjerovanja. Međutim, ti se običaji, iako se to često nerado priznaje, u pravilu u nekom svom dijelu preklapaju s onima iz prethodnog razdoblja. Zato nastojimo prepoznati koji su to supstituti koje neka kultura koristi kako bi zamijenila tradiciju svojih prethodnika. S nastojanjem da se odrede pandani bogovima kroz različite kulture treba biti iznimno oprezan i to shvatiti vrlo uvjetno. Tim više što se mitovi unutar neke kulture znaju bitno razlikovati pa isto božanstvo može imati više različitih, pa čak i oprečnih karakteristika. To je dijelom rezultat različitih predaja koje su došle do nas, a dijelom i ograničenih izvora i našeg ograničenog znanja o tim predajama.

Vrlo ugrubo supstitute bogova kroz staroslavensku, grčku, rimsku i kršćansku tradiciju mogli bismo prikazati ovako:

STARI SLAVENI	STARI GRCI	STARI RIMLJANI	KRŠĆANI
Politeizam	Politeizam	Politeizam	Monoteizam, samo je jedan Bog, sve su ostalo sveci
PERUN (SVETOVID)	ZEUS	JUPITER	SV. ILIJA SV. VID SV. MIHOVIL
MOKOŠ	HERA	JUNONA	BLAŽENA DJEVICA MARIJA SV. JELENA
VELES	HAD TARTAR	PLUTON	SV. VLAHO SV. NIKOLA
JARILO	DEMETRA	CERES	SV. JURAJ

PJESMA POSVEĆENA SVETIM VRHOVIMA HRVATSKE

Sjetih se riječi majčice moje:
 “Voli život i sve dane svoje!”
 Emotivno pristupam poslu svom.
 Tražim nadahnuće, jak kao grom.
 I našao sam ga! Na brdu tom.

Vrhovi me zovu: “Dođi nama!”
 Razmišljam si: “Idem, nije drama.”
 Hoću li sresti bogove razne?
 Oslobodit' povijest, bez kazne?
 Volio bih kad uspjeti u tom.
 I približiti se skroz cilju svom.

Hajde, kreni u avanturu sad!
 Red je na tebe, još si uvijek mlad.
 Valjda ću znati doseći taj raj.
 Akcije 'vamo, akcije mi daj!
 Tražeći tako putove prave
 Stihoklepac postah, još bez slave.
 Koliko vrhova želim vidit'.
 I toj ljepoti stalno se divit'.
 Hoću! I neću ni trenu žmirit'!
 Planinski vrh uvijek sveti jest.
 Ludo se popet', pa na njega sjest'.
 A tamo, čeka me božanski boj.
 Pa Velesa Perun gnjev sipa svoj.
 I u Mokoš rađa se taština.
 Pa nju jednu, hoće dva fakina.
 A to – tek priča je iz davnina.

Ivor Altaras Penda,
 Supetar, kolovoz 2021.